

Täysistunto

Torstai 8.11.2018 klo 16.01—19.58

8. Lakialoite laiksi tuloverolain 95 §:n ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 37/2018 vp Stefan Wallin r

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

18.46 **Stefan Wallin r** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tiedämme, Suomen valtiontalouden tasapainottamiseksi on viime vuosien aikana ryhdytty mittaviin toimenpiteisiin. Menoja on leikattu, se sattuu aina, ja kokonaisveroaste on myös vallitsevan korkeasuhdanteen aikana pysynyt suhteellisen korkealla tasolla. Samalla on viimeisten vuosien aikana käyty kovallakin kädellä läpi erilaisia verovähennyksiä ansiotuloverotuksessa. Asuntolainoissa pitkään vallinneeseen, lähestulkoon pyhään korkovähennykseen puututtiin jo vuosia sitten, ja nyt se laskee asteittain todennäköisesti ennen pitkää kohti nollaa. Vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen verovähennysoikeutta on karsittu. Kotitalousvähennystä ensin pienennettiin ja sitten nostettiin, mutta vähennyksen taso on edelleen pienempi kuin 2011. Jo vuosia sitten poistettiin verovähennys vaikkapa silmälasihankinnoista. Tätä listaa niistä verovähennyksistä, joita vuosien varrella on leikattu, poistettu tai varustettu omavastuuosuudella, voisi jatkaa. Johdonmukaisuuden, siis tiiviimmän veropohjan, nimissä on perusteltua, että myös jäljellä olevia täysin omavastuuvapaita ja siis kokonaan vähennyskelpoisia saavutettuja etuja ansiotuloverotuksessa käydään läpi kriittisellä silmällä.

Olen omassa talousarvio- ja lakialoitteessani jälleen ehdottanut, että työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennykseen tulisi omavastuu. Tämä koskisi sekä palkansaa- jien maksuja ay-järjestöille, joissa omavastuu olisi 100 euroa, että yritysten maksuja työn- antajajärjestöille, joiden kohdalla omavastuu olisi 500 euroa. Tällä hetkellä nämä jäsen- maksut ovat siis täysimääräisesti verovähennyskelpoisia.

On, puhemies, päivänselvää, että työmarkkinajärjestöt historiallisen roolinsa ja nykyi- senkin toimenkuvansa kautta tekevät merkittävää yhteiskunnallista työtä. Mutta niin teke- vät myös Punainen Risti, Pelastakaa Lapset, Unicef, Syöpäyhdistys, Pakolaisapu, Amnes- ty, Sotaveteraanit ja niin edelleen. Niihin kuuluminen ei kuitenkaan ole vähennyskelpoista verotuksessa. Ei, en ehdota, että näin pitäisi olla. Totean vain, että linja ei todellakaan ole kirkas. Ehdottamani omavastuu säilyttäisi siis verovähennyksen perustan ja sen taustalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2018 vp

olevan idean, mutta toisi silti valtion kassaan tarpeellisia lisäverotuloja ja siis ansiotuloverotukseen lisää johdonmukaisuutta.

Vuoden 2019 talousarvioesityksen mukaan nykyinen täysimääräinen verovähennys tarkoittaa, että valtio menettää 205 miljoonaa euroa verotuloja. Ehdottamani omavastuun säätäminen toisi VM:n mukaan ainakin 75 miljoonaa lisää verotuloja valtiolle, kunnille ja kirkolle.

Talman! I dag är skatteavdraget i förvärvsinkomstbeskattningen för medlemsavgifter till arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer 100-procentig, vilket enligt finansministeriet betyder att staten årligen förlorar över 200 miljoner euro i skatteinkomster. Samtidigt har man under de senaste åren beskurit flera avdragsrätter bland annat för räntor på bostadslån och premierna för frivilliga pensionsförsäkringar. Också hushållsavdraget har sänkts jämfört med nivån som rådde år 2011.

I en statsekonomi som till och med i rådande högkonjunktur behöver nya miljardlån för att uppnå balans, och med en statsskuld som kostar 2 300 euro per minut i bara räntekostnader, kan inga kor längre vara heliga på avdragssidan i inkomstbeskattningen.

Jag har i mina budget- och lagmotioner i höst upprepat mitt förslag om en självrisk på 100 euro i skatteavdraget för privatpersoner och 500 euro för företag. Förslagen skulle alltså bevara skatteavdragets fundament men skulle ändå ge finansministeriet minst 75 miljoner euro mer i skatteinkomster till staten, kommunerna och kyrkan. Samtidigt skulle vi få mer konsekvens i skatteavdragspolitiken i det här landet.

Det är alltså mycket pengar det handlar om, men också — och det är kanske det viktigaste — ett steg mot en mer konsekvent syn på skatteavdragens existensberättigande i förvärvsinkomstbeskattningen i vårt land.

18.52 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien omassa vaihtoehtobudjetissa on tämä verovähennysoikeuden rajoittaminen nyt jo muistaakseni kolmatta kertaa tällä hallituskaudella. Meillä tähän sisältyy myöskin sitten se, että työnantajajärjestöjen vastaavat jäsenmaksut olisivat kokonaan verovähennyskelvottomia. Eliikkä tietyllä tavalla samantyyppinen ajatus lähtee meillä siitä, että työntekijäjärjestöjen jäsenmaksuissa omavastuu olisi puolet tästä summasta, mikä sitten kulloisessakin liikkeessä on jäsenmaksun suuruus, mutta sitten työnantajajärjestöjen kohdalla kokonaan verovähennyskelvotonta. Tämä perustuu ihan siihen empiiriseen kyselyyn, joka tuolla yrittäjäjärjestöjen tilaisuudessa on ollut ja jossa on kysytty, että onko tämä yrittäjäjärjestöissä semmoinen tärkeä asia, että tämä on nimenomaan verovähennyskelpoinen. Siellä on tullut kyllä se palaute, että ei ollenkaan, että he joka tapauksessa kuuluisivat järjestöön. Se ei ole se syy, minkä takia kuulutaan järjestöön, että asia on verovähennyskelpoinen.

Siinä mielessä kristillisdemokraatit ovat tässä kyllä olleet koko kauden hyvin samoilla linjoilla ja aika lailla samantyyppisillä perusteluilla, että meillä on hyvin monissa erilaisissa henkilöön liittyvissä verovähennyksissä jonkinlaisia omavastuuosuuksia, ja se on tietyllä tavalla, voisiko sanoa, tervettä tämäntyyppisessä verotuksessa, että meillä pyritään siihen, että verotus olisi yksinkertaista ja se olisi johdonmukaista. Ja siinä mielessä varsin kannatettava esitys. Hivenen erilaisilla summilla liikutaan ja pikkaisen erilaisella logiikalla, mutta voi sanoa, että samaan suuntaan ajatukset kulkevat tässä.

Jos ajatellaan myöskin sitten valtiontalouden kannalta, mielestäni on tärkeä pohtia, mitkä ovat niitä valtion käyttämiä kannustimia erilaisten asioiden edistämiseen yhteiskunnas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2018 vp

sa. Siinä mielessä, kun kohta tuossa päästään eteenpäin tällä päiväjärjestyksen listalla, niin täältä löytyy sitten joitakin sellaisia verovähennyksiä, joita sitten esimerkiksi kristillisdemokraatit pitävät tärkeämpinä kuin nyt tämäntyyppistä verovähennystä, joka kokonaisuudessaan olisi sitten valtion rahoittamaa. Tässä katsomme, että on tärkeää olla myöskin se omavastuu.

18.54 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Wallinille tästä esityksestä, joka antaa mahdollisuuden hieman keskustella tästä asiasta.

Pohdin tässä, että tämä tulonsiirto valtiolta suoraan ammattiyhdistysliikkeille ei mielestäni enää vastaa tätä aikaa, jossa me elämme. Jos sitä esimerkiksi tarkastellaan oikeudenmukaisuuden periaatteen kannalta ja sitä verrataan muiden yhteiskunnalliseen työhön osallistuvien järjestöjen tukemiseen, niin me olemme aivan eri tasolla, eri maailmassa. Tämä ei millään tavoin enää täytä yhdenvertaisuusperiaatteen näkökulmaa.

Tämä asia on vain tabu. Tästä ei saa keskustella ilman, että saa leiman, että jaa, sinä vastustat ammattiyhdistysliikkeitä. No, en sillä tavalla, mutta ehkä hieman sitä periaatetta — tai ei se ole periaate — vaan tätä toteumaa, mikä tästä aikanaan hyvästä periaatteesta on syntynyt, että ammattiyhdistysliikkeiden johtajien palkat ovat korkeampia kuin pääministerin palkat ja nämä rakennukset, joissa he istuvat, ovat valtavia monumentteja. Tämä on jäänne joltakin ajalta, ja se on vain kehittynyt tällaiseksi.

Pidän tärkeänä sitä, että tästä asiasta voitaisiin keskustella avoimesti ja pohtia, miten muut yhteiskunnallista tehtävää täyttävät yhdistykset ja järjestöt voisivat myös sitten olla tällaisen merkittävän satojen miljoonien tuen piirissä.

Joten kiitos tästä aloitteesta, joka antaa mahdollisuuden nyt sanoa ja laittaa päänsä ikään kuin ampuaispesään. Teen sen ihan mielelläni, koska toivoisin, että laajemminkin keskusteltaisiin tästä.

18.56 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustaja Wallinille hyvästä keskustelunavauksesta. Silloin, kun yhteiskunnassa on niin sanotusti niukkuuden aikaa ja sitä aikaa, että joudutaan tekemään myöskin paljon heikennyksiä erilaisiin etuuksiin — ja sitähan tällä kaudella on jouduttu tekemään ja säästämään myöskin monenlaisista asioista — pidän kovin vastuullisena sitä, että tässä salissa oleva kollega tekee aloitteen myöskin sentyyppisestä asiasta, joka, kuten kollega, edustaja Laukkanen tässä sanoi, antaa mahdollisuuden keskustelulle mutta myöskin tuo sitä vastuullisuutta tähän saliin, koska nimenomaan on niin, että kun joku asia tulee automaatioksi, niin sitä ei enää oikeastaan osata enää arvostaakaan, vaan se vain tulee sellaiseksi, että verovähennysoikeus on riippumatta siitä, mikä se euromäärä on ja onko se suuri vai pieni ja onko se edes kohtuullista. Meillä on käynyt monen asian kanssa, kuten asumistuen ja myös monen muun kanssa, niin, että silloin kun se etuus tulee automaattiseksi, niin sitten myöskin ne summat tulevat kokonaistaloudellisesti valtion kannalta tosi suuriksi. Pidän lakialoitetta perusteltuna ja hyvänä.

18.57 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä tässä puheenvuorossa tuoda esille sen, että kristillisdemokraatit omassa vaihtoehtobudjetissaan myös ovat korostaneet sitä, ja itsekin tässä puheenvuorossa haluan tuoda esille sen, että ei ole mitään järjestäytymisen vapautta vastaan. Hyvin herkästi tämäntyyppisestä aloitteesta aina katsotaan, että tässä jollakin tavalla halutaan hyökätä tällaista perusvapautta vastaan, mikä tulee perustuslaista, järjestäytymisen vapaus. Voin kertoa omalta kohdaltani, että olen ollut Ekonomii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2018 vp

ton jäsen opiskelija-ajoista saakka. Silloin liityin opiskelijajäseneksi Ekonomiliittoon ja olen pitänyt tärkeänä sitä, että on mahdollisuus kuulua ammattiyhdistysliikkeeseen. Sieltä on tullut vuosien varrella joskus oikeudellista neuvontaa, on tullut erilaisia etuja, on tullut tilaisuuksia, mielenkiintoisia seminaareja ynnä muita. Olen pitänyt sitä toimintaa itsessään kannatettavana. Minä maksaisin kyllä sen jäsenmaksun riippumatta siitä, tuleeko siitä verovähennystä vaiko ei, koska arvostan sitä työtä, mitä omassa ammattiyhdistysliikkeessäni tehdään, ja siinä mielessä uskon, että aika monilla suomalaisilla on vastaavanlainen näkemys. Sinällänsä se, että maksaa jonkun järjestön jäsenmaksun, kertoo nyt ainakin sen, voisiko sanoa, ensimmäisen positiivisen näkemyksen siitä, miksi haluaa, että joku järjestö on olemassa, miksi haluaa tukea sen työtä, miksi haluaa katsoa, että se tekee yhteiskunnassa tärkeitä asioita. Siinä mielessä minä en usko, että tällä olisi esimerkiksi järjestäytymisen asteeseen juurikaan minkäänlaista merkitystä. Ehkä pikemminkin voi olla, että olisi sitten tämmöistä läpinäkyvyyttä ja myöskin sitten jäsenistölle tulevaa tietoa siitä, millä tavoin erilaisia asioita tuetaan ja minkä tyyppisiä asioita halutaan olla edistämässä. Muun muassa tässä, kun ollaan vaalikevättä kohti lähestymässä, olen seurannut, että erilaisilla ammattiyhdistysliikkeillä on hyvinkin erilaisia tapoja tukea vaaleissa ehdokkaita, jotka kuuluvat ammattiyhdistysjärjestöön. Ekonomiliitto on parhaimmillaan tarjonnut sitä mahdollisuutta, että saa siinä lehdessä sitten kirjoittaa itsestään muutaman rivin, ja tämä valtaisa mahdollisuus on tarjottu sitten jokaiselle Ekonomiliiton jäsenelle, joka vaaleissa on ehdolla, ja sehan tietenkin on ihan passeli tapa, kun se on kaikille sama. Mutta olen kuullut, että muutamissa ay-liikkeissä hivenen toisellakin tavalla sitten tuetaan ja erityisesti ehkä tiettyjen poliittisten suuntien edustajia.

Mutta siis kaiken kaikkiaan erittäin kannatettava aloite, ja toivon, että tämä keskustelu yhteiskunnassa lähtisi liikkeelle ja että siihen ei heti kilpistyi tällainen ajatus, että tässä ollaan jollakin tavalla perustuslaillista järjestäytymisen vapautta vastaan, ja huomioitaisiin se, että monet meistä, jotka tätä verovähennysoikeuden poistamista kannatamme, olemme kuitenkin ihan selkeästi sitä mieltä, että näillä ammattiyhdistysliikkeillä on tärkeä roolinsa suomalaisessa yhteiskunnassa.

19.00 Stefan Wallin r: Arvoisa puhemies! Juuri tähän analyysiin on erittäin helppo yhtyä. Kysymys ei ole siitä, että lähtisi hyökkäämään ammattiyhdistysliikkeen kimppuun, vaan kysymys on aivan muista asioista, joihin palaan hetken kuluttua.

On tietysti pakko myöntää, että en pidä varsin todennäköisenä, että tämä aloite menisi nyt läpi. Olisin aika yllätynyt. Ehkä on suurempi todennäköisyys, että Liechtenstein voittaa jalkapallon maailmanmestaruuden jossain vaiheessa. Mutta tarkoitus on nimenomaan herättää keskustelua, ja olen aivan samaa mieltä edustaja Laukkasen kanssa, että mikään tämäntyyppinen aihe, jossa veronmaksajien rahoja käytetään pelinappuloina, ei saa olla tabu, vaan silloin on yhteisestä asiasta kysymys.

Kun tein tämän aloitteen ensimmäisen kerran vuonna 2013, sain kuulla eräästä vasemman laidan lehdestä — taisi olla jopa päätoimittaja tai pääkirjoitussivun kolumnisti — että Wallin yrittää horjuttaa yhteiskuntarauhaa. [Naurua] Se oli kyllä ansiotonta arvonnousua, eikä se missään tapauksessa ollut ajatuksena, mutta se vain kertoo siitä, että tästä on ollut hirveän vaikeaa keskustella. Tästä pitää voida keskustella. Ja on hyvä, että tätä keskustelua ollaan käyty nyt melkein puoli tuntia, koska se taitaa olla tämän aloitteen historian ennätys. Kiitos siitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2018 vp

19.02 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa puhemies! Tosiaan tämä asia on näiden sisäisten jännitteiden takia vaikea. Otan ihan tämmöisen verrokin tähän rinnalle: Olen tehnyt useaan kertaan talousarvioaloitteen siitä, että jos kansalainen haluaa lahjoittaa kehitysyhteistyöhön varoja, hän tiettyyn rajaan saakka saisi vähentää ne verotuksessa. Tämä ei ole koskaan johtanut mihinkään, sitä on pidetty huonona esityksenä. Kuitenkaan sitä ei ole verrattu tähän asiaan, johon se olisi aivan selkeästi verrannollinen, koska tiedämme kaikki, että nämä isot kansalaisjärjestöt tekevät todella merkittävää työtä ja suomalaiset mielellään antaisivat vielä enemmän siihen varoja kuin mitä verovarojen kautta menee. Tämän halusin vielä nostaa tähän rinnalle.

19.03 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Kun tuossa edustaja Wallin kertoi omasta kokemuksestaan vuodelta 2013, että hänestä tuli suuri yhteiskuntarauhan järkyttäjä, niin täytyy nyt sitten kertoa se, että kun 2015 Helsingin Sanomat teki jutun ja sitten vielä aika tuoreena puheenjohtajana esittelin meidän vaihtoehtobudjettimme sisältöä siinä ja kerroin tästä aiheesta ja myöskin juuri tämän, että myös yrittäjäjärjestöjen jäsenmaksut poistettaisiin kokonaisuudessaan, niin kyllähän sieltä tuli se, voisiko sanoa, kristillisdemokraateille varsin tyypillinen palaute, eli siellä kirjoitettiin, että, tuore puheenjohtaja Essayah, nyt liikutaan vaarallisilla vesillä, minä ainakin eroan kirkosta. [Naurua]

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.